

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Лоханова Н.О.

«__» _____ 20__ р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»

за освітньою програмою Облік і аудит

на тему «Облік, контроль та аналіз фінансових результатів підприємства
(на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси)»

Виконавець:

студент обліково-економічного факультету

Ярош В. І.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

канд. екон. наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Семенова К. Д.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Прибуток як економічна категорія. Еволюція поняття прибутку.....	6
1.2. Сутність доходів та їх класифікація.....	13
1.3. Витрати: поняття та класифікація.....	17
РОЗДІЛ 2 ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА КП «ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ МІСТА ОДЕСИ»	26
2.1. Загальна характеристика підприємства та його облікової політики.....	26
2.2. Облік доходів та витрат підприємства	29
2.3. Контроль за формуванням фінансових результатів.....	35
РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА КП «ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ МІСТА ОДЕСИ».....	40
3.1. Аналіз основних показників діяльності підприємства.....	40
3.2. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.....	45
3.3. Аналіз рівня рентабельності підприємства.....	57
ВИСНОВКИ	62
Список використаних джерел	67
Додатки	

ВСТУП

Октуальність теми дослідження. Оскільки метою діяльності кожного господарюючого суб'єкта є одержання та максимізація прибутку, то необхідно ретельно та кваліфіковано підходити до формування його складових – доходів та витрат, детально вивчаючи та аналізуючи фактори, під впливом яких формується фінансовий результат, досліджувати динаміку, тенденції, резерви, що впливають на ефективність діяльності підприємства.

За своєю природою фінансовий результат є сукупним проявом ефективності фінансового, виробничого та організаційного менеджменту на підприємстві. Результат діяльності формується під впливом рівня цін, тарифів та відсоткових ставок, ставок оподаткування та інших економічних внутрішніх і зовнішніх чинників.

Прибуток підприємства є складовим елементом внутрішнього валового продукту, виступає джерелом поповнення державного бюджету. Важливість цих процесів викликає необхідність удосконалення організації та методики обліку й аудиту фінансових результатів діяльності з метою обґрунтування переліку чинників, що впливають на їх рівень, кількісної та якісної оцінки наслідків цього впливу на прогнозовані тенденції розвитку підприємств у перспективі.

Проблеми обліку фінансових результатів висвітлювали у своїх працях зарубіжні вчені – А. Бабо, Ф. Бастіа, Л. Вальрас, Т. Веблен, Дж. Гобсон, Р. Гордон, Дж. Б.Кларк, Дж. М. Кейнс, К. Маркс, Т. Мен, А. Дж. Міль, Ф. Найт, Д. Рікардо, Сміт, П. Самуельсон, С. Фішер, Й. Шумпетер, та вітчизняні – І. А. Бланк, В. І. Іващенко, М. Я. Коробов, В. О. Мец, О. О. Орлов, С. Ф. Покропивний, А.М. Поддєрьогін, Г. О. Примек, М. М. Чепурін та ін.

Аналіз досліджень та наукових праць фахівців свідчить про те, що розглядання теоретичних та практичних аспектів фінансових результатів діяльності підприємств є одним з дискусійних та рейтингових питань, оскільки

саме прибуток (збиток) виступає індикатором успішності господарюючого суб'єкта та слугує одним із головних чинників щодо прийняття управлінських рішень.

Однак, сучасна ситуація на ринку вимагає проведення подальшого удосконалення підходів щодо визначення економічного змісту прибутку (збитку) підприємства, порядку обліку, відображення у фінансовій звітності.

Важливість дослідження та вирішення цих питань зумовили вибір теми дослідження та доводять її актуальність.

Мета і завдання. Метою дослідження є узагальнення теоретичних та практичних засад обліку, контролю та аналізу фінансових результатів підприємства.

Завдання дослідження:

- проаналізувати сутність прибутку як економічної категорії;
- визначити сутність доходів, витрат, та розгляну їх класифікацію;
- вивчити облік доходів та витрат підприємства;
- проаналізувати особливості здійснення контролю за формуванням фінансових результатів на досліджуваному підприємстві;
- провести аналіз динаміки економічних показників КП “Теплопостачання міста Одеси”;
- проаналізувати фінансові результати діяльності підприємства;
- здійснити аналіз рівня рентабельності;
- запропонувати шляхи удосконалення ведення обліку, запровадження системи внутрішнього контролю та на основі проведеного аналізу виявити наявні тенденції.

Предмет і об'єкт. Об'єктом дослідження є процес обліку, контролю та аналізу фінансових результатів підприємства на прикладі КП “Теплопостачання міста Одеси”.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних питань обліку, контролю та аналізу фінансових результатів на КП “Теплопостачання міста Одеси”.

Методами дослідження в дипломній роботі виступили методи аналізу соціально-економічних процесів і явищ, а саме: теоретичного узагальнення і порівняння (для уточнення сутності поняття «прибуток», «збиток», «дохід»), індукції та дедукції (при дослідженні процесу обліку, контролю та аналізу фінансових результатів й осмисленні проблеми їх удосконалення), графічний (для наочного відображення результатів дослідження), системний аналіз, факторний аналіз, маржинальний аналіз.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі й нормативні документи з питань бухгалтерського обліку, контролю та аналізу фінансових результатів діяльності підприємства, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з цих питань, періодичні видання з питань економіки, бухгалтерського обліку, контролю й аналізу. Також використана фінансова звітність та документи первинного, аналітичного і синтетичного обліку підприємства. Дослідження проводилося на основі матеріалів КП «Теплопостачання міста Одеси».

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження нами зроблені наступні висновки. Діалектика вивчення категорії фінансові результати показала, що за довгий проміжок часу значення терміну прибуток видозмінювалося. Згідно НП(с)БО 1: «Прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати». На наш погляд, більш відповідним сучасним вимогам є наступне визначення поняття прибутку: прибуток – це кінцевий фінансовий результат, що характеризує виробничо-господарську діяльність усього підприємства.

Облік доходів та витрат підприємства КП «Теплопостачання міста Одеси» здійснюється на основі П(с)БО 15 «Дохід», НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», МСФЗ 15 «Дохід», П(с)БО 16 «Витрати», М(с)БО 1 «Подання фінансових звітів».

На підприємстві існує свій план рахунків, який включає в себе специфічні субрахунки. Рахунки 70 "Доходи від реалізації" та 71 "Інший операційний дохід" призначені для відображення доходів від операційної діяльності, а рахунок 73 "Інші фінансові доходи" – на підприємстві КП "ТМО" відсутній. Рахунок 74 "Інші доходи" призначений для обліку доходів, пов'язаних передусім з інвестиційною діяльністю, та доходів, що виникають в процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною або фінансовою діяльністю.

Аналітичний облік доходів від реалізації ведеться за видами (групами) продукції, робіт, послуг, регіонами збуту та/або іншими напрямками, визначеними підприємством. Первинними документами з обліку доходів від реалізації є розрахунки (довідки) бухгалтерії.

Відповідно до Додатку № 2 "Положення з обліку доходів, витрат до облікової політики підприємства" Наказу № 1 облік витрат визначається Постановою Національної Комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг України від 10.08.2012 р. № 276 зі змінами та доповненнями, Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з

транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, затверджених Постановою Національної Комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг України від 10.08.2012 р. № 277 зі змінами та доповненнями, Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з постачання теплової енергії, затверджених Постановою Національної Комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг України від 10.08.2012 р. № 278 зі змінами та доповненнями встановлені правила обліку витрат суб'єктів господарювання, які здійснюють виробництво, транспортування та постачання теплової енергії.

Рахунки 9-ого класу «Витрати діяльності» застосовуються для узагальнення інформації про витрати операційної, інвестиційної, фінансової та іншої діяльності підприємства. Їх визнання, склад та оцінка здійснюються згідно П(С)БО 16 «Витрати».

Так як на КП «ТМО» відділ внутрішнього контролю відсутній, нами, під час проходження практики, був проведений внутрішній контроль за правильністю відображення доходів і витрат у фінансовій звітності та були виявлені такі помилки:

- помилки в бухгалтерських проводках при відображенні господарських операцій з формування доходів і списання їх на фінансовий результат;
- під час перевірки було звернено увагу на те, що дані витрат на синтетичних рахунках в Головній книзі не співпадають з даними фінансової звітності;
- аналіз показників форм звітності виявив неспівпадання інформації про суми доходів у формі 2 та відомості реалізації продукції;
- аналіз документів по підзвітних особах показав, що виникли розбіжності між виданими сумами підзвітним особам та ними ж поверненими.

Аналіз діяльності динаміки фінансових результатів на підприємстві КП «Теплопостачання міста Одеси» показав, що існує негативна тенденція до збільшення від'ємного фінансового результату. А саме, збиток від основної

операційної діяльності у 2017 році склав 347599 тис. грн, що на 38221 тис. грн більше, ніж у 2016 році. Фінансовий результат від операційної діяльності – теж збиток, який у 2017 році склав 428870 тис. грн, що на 44293 тис. грн менше, ніж у попередньому. Фінансовий результат до оподаткування склав 24883 тис. грн збитку, що менше ніж у 2016 році на 162704 тис. грн. Так як підприємство отримало збуток у кінці звітнього періоду, то воно не платє податок на прибуток, тому, можна сказати, что чистий збиток у 2017 році склав 24883 тис. грн.

Структурно-динамічний аналіз основних елементів показав, що за 2017 рік в порівнянні з 2016 роком збільшилася частка собівартості в об'ємі реалізації на 0,39 в.п. На КП «Теплопостачання міста Одеси» відбувається збільшення операційних витрат. Продукція стає більш трудомісткою, на неї потрібно витрачання більшого обсягу і матеріалів, і людських ресурсів. Рекомендується в майбутньому оптимізувати величину витрат на підприємстві, що дозволить збільшити об'єми виробництва, а у комплексі з іншими заходами по досягненню ефективності функціонування підприємства, збільшити фінансовий результат від основної операційної діяльності.

Проаналізувавши співвідношення обсягу реалізації до обсягу виробництва продукції можна сказати, що у 2017 році було реалізовано 81,95% усієї виробленої продукції, а це на 1,4% менше, ніж у попередньому році.

Узагальнення проведених розрахунків дозволяє зробити висновок, що КП «Теплопостачання міста Одеси» у 2017 році працювало у цілому краще, ніж у попередньому році. Про це свідчить збільшення обсягу виробництва й реалізації продукції. Але фінансовий результат у цілому досить плачевний, тому можна сказати, що навіть при збільшенні обсягу реалізованої продукції підприємство зазнало більше збитків, ніж доходів, що й призвело до від'ємного фінансового результату КП «Теплопостачання міста Одеси» в 2017 році.

Згідно проведеного аналізу бачимо від'ємне значення показника рентабельності, тобто збитковості, основної операційної діяльності. Фінансовий

результат від основної операційної діяльності у 2017 році порівняно з 2016 роком зменшився, і можна сказати, що мова йде про збиток у розмірі 347599 тис. грн проти збитку в 309378 тис. грн у попередньому році. Повна собівартість продукції збільшилася і склала 83998 тис. грн.

Підприємству потрібно не допускати, в першу чергу, отримання збитку від основної операційної діяльності. Задля цього необхідно посилити контроль за показниками матеріалоємності та оплатоємності, що в свою чергу призводять до зростання собівартості, також необхідно слідкувати за адміністративними витратами та витратами на збут.

Та головним завданням підприємства для підвищення показнику рентабельності є проведення низки заходів з метою збільшення суми чистого доходу підприємства в сукупності з заходами контролю за витратам і суми фінансового результату від основної операційної діяльності. Суму чистого доходу підприємство може збільшити, в першу чергу, за рахунок збільшення об'ємів виробництва, шляхом введення в дію раніше виявлених резервів росту об'ємів виробництва. Проте, збільшуючи об'єми виробництва, управлінському персоналу підприємства необхідно проводити ефективну збутову політику, задля скорочення існуючих залишків продукції на складі та недопущення нових.

Для виправлення помилок, які були виявлені під час проведення внутрішнього контролю, ми рекомендуємо наступне.

1. Перевірити правильність здійснення проводок, правильність віднесення до спеціального рахунку, правильність написання подвійного запису. Відобразити зміни в оборотно-сальдовій відомості та головній книзі.

2. Провести перевірку по всіх статтях витрат форми 2 «Звіт про фінансові результати», зіставити дані з синтетичними рахунками в Головній книзі, знайти помилки у відображених сумах та виправити їх. Потім перерахувати фінансовий результат до оподаткування і внести потрібні корективи у фінансову звітність.

3. Невірне відображення доходів в звітності дуже серйозна помилка, яка сильно впливає на фінансову звітність, а в майбутньому і на правильність нарахування податку на прибуток. На основі наведених вище помилок та рекомендацій по їх виправленню потрібно перерахувати податок на прибуток, скласти відповідні документи та заплатити борг у бюджет.

Проаналізувавши фінансовий стан підприємства, можна зробити висновок, що підприємство знаходиться на фазі спаду, фінансовий результат – збиток продовжує зростати.

Отже, з метою розвитку КП «Теплопостачання міста Одеси» та для того, щоб воно вийшло на стадію стійкого розвитку пропонуємо наступне.

1. З метою оптимізації матеріальних витрат рекомендуємо налагодити процес контролю над запасами. Треба створити такі умови зберігання, за яких пошкодження запасів зведеться до мінімуму. Оптимізація рівня запасів має вплинути на перерозподіл обігових коштів підприємства, в результаті чого очікується збільшення величини ліквідних грошових коштів та зменшення величини неліквідних виробничих запасів.

2. З метою управління строками погашення дебіторської заборгованості ми вважаємо за доцільне впровадити спеціальні умови в договорах, за якими термін повернення коштів дебіторами скоротиться; застосувати певні штрафи для тих, хто не повертає вчасно кошти та не виконує свої обов'язки, згідно контракту. Домовитися таким чином, щоб уникнути відвантаження товару без певної оплати. Всі ці заходи призведуть до зменшення дебіторської заборгованості та збільшення грошових коштів підприємства, що в свою чергу підвищить платоспроможність та ліквідність підприємства.

Впровадження в практичну діяльність підприємства вищезазначених аналітичних заходів дозволить йому підвищити рівень ефективності діяльності та конкурентоспроможності на внутрішніх за зовнішніх ринках.

Список використаних джерел

1. Бердар М. М. Фінанси підприємств. Навч. посіб. К.:Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
2. Верещагін С.А. Аудит у будівництві // Економіка і держава. 2016. №1. С. 45-49.
3. Волкова Н. А. Аналітичне забезпечення оцінки фінансових активів підприємства. Вісник соціально-економічних досліджень. Одеса: ОНЕУ. 2016. С. 272-277.
4. Волчек Р. М. Канонічні кореляції як аналітичний інструмент управління фінансовим станом підприємств харчової промисловості. Економіка АПК. 2012. № 11. С. 69-78.
5. Гаватюк Л. С., Дармограй Н. В., Хімійчук Г. М. Прибутковість українських підприємств: реалії сьогодення. Молодий вчений. 2016. № 1 (28). С. 40-43.
6. Галузеві та спеціалізовані продукти. URL:<http://1c.ua/ua/v8/prod-ua/43414/> (Дата звернення: 19.05.2019).
7. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: Навч. посіб. 2-ге видання. К.: Центр учбової літератури, 2010. 313 с.
8. Грабовецький Б. Є., Шварц І. В. Фінансовий аналіз та звітність : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2011. С. 145-146.
9. Економічний аналіз: Навч. посібник. / За ред. Волкової Н.А. Одеса: ОНЕУ, ротапринт. 2015. 246 с.
10. Офіційний сайт КП “Теплопостачання міста Одеси” URL: <https://teplo.od.ua/index.php> (Дата звернення: 19.05.2019).
11. Маркс К. Капітал. URL: <https://www.esperanto.mv.ru/Marksismo/Kapital1/> (Дата звернення: 19.05.2019).
12. Коляда А. Л. Практикум з дисципліни «аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень» для студентів IV курсу денної форми

навчання спеціальності «Облік і оподаткування». Одеса: ОНЕУ, ротاپринт, 2018 р. 156 с.

13. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий аналіз : підручник. К. : Центр учб. л-ри, 2008. 350 с.

14. Крамар І., Мариненко Н. Етапи розвитку та особливості життєвого циклу малих підприємств. Соціально-економічні проблеми і держава. 2011. Вип. 1 (4). URL: <http://sepd.tntu.edu.ua>. (Дата звернення: 20.05.2019).

15. Кричун П. М. Цілі та завдання аудиторської перевірки незавершеного будівельного виробництва: підходи до ідентифікації. Бухгалтерський облік та аудит. 2015. № 2. С. 39-44.

16. Лисенко Б. О. Шляхи і резерви підвищення прибутковості (дохідності) підприємства. Студентський науковий економічний альманах. 2012. Вип. 1. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/stud_cons_soc_ek_13/section1/Lysenko.docx (Дата звернення: 20.05.2019).

17. Литвин Б. М., Стельмах В. Н. Фінансовий аналіз : навч. посіб. К. : «Хай-Тек Прес», 2008. 168 с.

18. Лишиленко О. В. Особливості аудиту будівельних організацій. Фінансова газета. 2011. № 5. С. 75-78.

19. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) Подання фінансової звітності [Електронний ресурс]. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (Дата звернення: 20.05.2019).

20. Міжнародний стандарт фінансової звітності 15 (МСФЗ 15) Дохід від договорів з клієнтами URL: https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IFRS%2015_ukr_2016.pdf (Дата звернення: 20.05.2019).

21. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 33 (МСБО 33) Прибутковна акція URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_064 (Дата звернення: 20.05.2019).

22. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз : підручник. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 353с.

23. Мочаліна З. М., Поспелов О. В. Методичний інструментарій та сучасні проблеми аналізу фінансових результатів. Комунальне господарство міст : наук.-техн. зб. 2011. № 98. С. 221-227.

24. Нова економіка. Фінансово-економічний портал: Класифікація витрат виробництва URL: <https://nova-ekonomika.com/finansi/finansi-pidpriyemstv/vitrati-pidpriyemstva> (Дата звернення: 21.05.2019).

25. Облік доходів будівельного підприємства URL: http://studopedia.com.ua/1_245405_zatemoyuoblikdohodiv.html (Дата звернення: 21.05.2019).

26. Облік витрат будівельних організацій URL: <http://library.if.ua/book/2/214.html> (Дата звернення: 21.05.2019).

27. Організація та методика економічного аналізу: Навч. посібник. Одеса: ОНЕУ, ратопронт. 2013. 267 с. Реком. МОН (лист № 1/11-1098 від 5.02.2013 р.)

28. Остап'юк Н. А. Методика оцінки фінансового стану підприємства в умовах інфляції. Вісник ЖДТУ. 2011. № 1(55). С. 127-129.

29. Патарідзе-Вишинська М. В. Визначення та облік фінансового результату: вітчизняний і зарубіжний досвід. Формування ринкових відносин в Україні. 2016. № 2. С. 25-37.

30. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: підручник. 6-е вид., переробл. і виправ. К.: КНЕУ, 2012. 375 с.

31. План рахунків бухгалтерського обліку URL: <http://www.buhoblik.org.ua/uchet/> (Дата звернення: 21.05.2019).

32. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: підручник. [3-є вид., перероб. і допов.]. К.: Знання, 2008. 178 с.

33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290, (із змінами та доповненнями) URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (Дата звернення: 22.05.2019).

34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.2000 р. № 318, (із змінами та доповненнями) / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (Дата зверення: [22.05.2019](#)).

35. Про затвердження Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2001 р. № 205, (із змінами та доповненнями) URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01> (Дата зверення: 22.05.2019).

36. Про затвердження Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2012 р. № 73, (із змінами та доповненнями) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата зверення: [22.05.2019](#)).

37. Савіна Н.В. Аудит будівельних організацій. Аудиторські відомості. 2017. № 7. С. 58-63.

38. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: [навч. посіб.]. [3-тє вид., випр. і доп.]. К.: Знання, 2007. 668 с.

39. Семенова К. Д. Проблеми індексного аналізу економічних показників. Вісник соціально-економічних досліджень : Збірник наукових праць. Вип. 35. 2009. С. 453-457.

40. Сміт А., Рікардо Д. Основи економічної теорії URL: <http://library.if.ua/book/61/4371.html> (дата зверення: 22.05.2019).

41. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз. [2-ге вид.]. К. : КНЕУ, 2007. 124 с.

42. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / за заг. ред Т. Д. Косової, І. В. Сіменко. К. : Центр учб. л-ри, 2013. 358 с.

43. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємств та її аналіз : навч. посіб. К. : Центр учб. л-ри, 2008. 243 с.

ДОДАТКИ